

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän talousarviovalmistelua varten annettava lausunto

102/00.04.01/2017

KH 09.10.2017 § 289 Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri pyytää 18.9.2017 päivätyllä kirjeellä jäsenkunniltaan kannottoa siihen, voidaanko sairaanhoitopiirin talousarvion valmistelussa käyttää seuraavaa kahta keinoa: asiakasmaksujen korottaminen ja talouden tasapainottamisohjelman jatkaminen vuoden 2019 loppuun saakka. Sairaanhoitopiirin kirjelmä on liitteenä.

Alijäämien kattamisohjelma, taloudelliset lähtökohdat ja kuntamaksut vuosina 2018 ja 2019

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin taseeseen kertyneiden alijäämien kattamisesta on tehty suunnitelma, joka perustuu paitsi kuntamaksujen korotuksiin, myös yhtymän omien kulujen hallintaan. Alijäämien kattamisohjelman tarkoitus on ollut nimenomaisesti alijäämien kattaminen eikä ylijäämän kerryttäminen kuntayhtymän taseeseen. Alun perin alijäämien kattamisohjelmassa mainituista kuntamaksujen korotuksista sovittiin, että niitä tarkennetaan tarpeiden mukaisesti kattamisohjelman edetessä.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on suoriutunut alijäämien kattamisessa alkuperäistä kattamisohjelmaa nopeammassa tahdissa. Tilikauden 2016 päättyessä kuntayhtymä oli alkuperäistä kattamisohjelmaa n. 2,4 milj. euroa edellä, ja alijäämiä oli kattamatta n. 17,6 milj. euroa.

Kunnat ovat vuonna 2015 tehneet kuntayhtymän alijäämistä pakollisen varauksen. Pakollisen varauksen määrässä on tilintarkastajan aloitteesta huomioitu kuntayhtymän aikoinaan tekemän investointivarauksen jäljellä oleva määrä, ns. poistoero. Ko. investointivaraus on varauksen tekovuonna heikentänyt kuntayhtymän taloudellista ylijäämää tulevia investointeja silmällä pitäen. Toisin sanoen jäsenkunnat ovat kertaalleen maksaneet kuntamaksuissaan kyseisen investointivarauksen jo menneinä vuosina. Hämeenlinnan kaupungin käyttämä tilintarkastusyhteisö on tulkinnut kyseisestä investointivarauksesta jäljellä olevan poistoeron määrän olevan ylijäämän kaltainen erä. Täten se on voitu huomioida pakollista varausta pienentävänä tekijänä. Kyseistä poistoeroa oli purkamatta vuoden 2016 lopussa 4,2 milj. euroa. Mikäli tätä poistoeron määrää ei huomioida osana alijäämien kattamista kuntayhtymän purkautuessa/sulautuessa maakuntaan, jäsenkunnat maksavat kyseisen summan kuntayhtymälle kahteen kertaan.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ennustaa vuoden 2017 ylijäämäkseen 8,7 milj. euroa (elokuu 2017). Alijäämiä on näin ollen kattamatta vuoden 2017 lopussa noin 8,9 milj. euroa. Tämän lisäksi kuntayhtymällä on taseessaan vuoden 2018 alussa noin 4 milj. euroa ylijäämän kaltaista erää, poistoeroa, edellä kuvatun mukaisesti.

Tilanteessa, jossa kuntayhtymä lähitulevaisuudessa purkautuu/sulautuu tulevaan maakuntaan, on nykyisten omistajakuntien edun vastaista saattaa kuntayhtymä ennen purkautumista ylijäämäiseksi, koska ylijäämät siirtyvät muutoksessa valtion hyödyksi. Sen sijaan kuntien kannalta on tarkoituksenmukaista, että sairaanhoitopiiriin alijäämien kattamisohjelma 2018-2019 mitoitetaan sellaiseksi, että kuntayhtymä on lakatessaan mainitun poistoeron verran alijäämäinen (poistoero tulkitaan ylijäämän kaltaiseksi eräksi). Mikäli tulkintana poistoeron huomiomisesta olisi lopulta toinen (ei tulkittaisi ylijäämän kaltaiseksi eräksi), loppuerä (poistoeron suuruinen erä) maksetaan jälkikäteen kuntayhtymälle sen viimeisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Sairaanhoitopiirin toiminnan sisällön tai laadun näkökulmasta maksumäärällä ei ole merkitystä, koska vuotuinen toiminta on jo nyt merkittävästi ylijäämäistä. Lainsäädännön mukaan kunnat vastaavat kuntayhtymän purkautuessa kuntayhtymän alijäämistä joka tapauksessa.

Kuntayhtymän alijäämien kattamisohjelma on perustunut oletukseen, jossa toimintakulut kasvavat 4 milj. euroa vuodessa.

Laskelmien perusteella kuntayhtymän tulostavoitteeksi (ylijäämä) vuodelle 2018 tulee asettaa 4,9 milj. euroa. Tällöin kuntien tekemä pakollinen varaus tulee kokonaisuudessaan puretuksi ja sairaanhoitopiiri saa katettua kaikki alijäämänsä (poistoero huomioiden) vuoden 2018 loppuun mennessä.

Alijäämien kattamisohjelman oletuksena on kulujen kasvu 4 milj. euroa per vuosi. Siksi vuoden 2018 tuloksetekokyky (ylijäämä 4,9 milj. euroa) mahdollistaa myös sen, että myöskään vuodelle 2019 ei tarvitse kuntamaksuja korottaa.

Edellä esitettyjen laskelmien oletuksena on, että Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri korottaa asiakasmaksujaan 1.1.2018 alkaen maksuasetuksen sallimaan maksimiin. Mikäli sairaanhoitopiiri ei korota asiakasmaksujaan, sen tulee sopeuttaa omaa toimintaansa puuttuvalla summalla tai hankkia myyntivoittoja vastaavasti myymällä omaisuuttaan.

Tilaaajarengas lausunto

Tilaaajarengas antoi 25.8.2017 seuraavan lausunnon: "Liitteenä olevien laskelmien perusteella näyttäisi siltä, että Kanta-Hämeen sai-

raanhoitopiirissä on tehty menneinä vuosina niin hyvää työtä, että kuntamaksuja ei tarvitsisi korottaa vuodelle 2018 lainkaan.

Edellytyksenä tälle on, että kunnat hyväksyvät, että sairaanhoitopiiri saa jäädä lopullisessa, maakuntasiirron hetkellä tehtävässä laskelmassa jäljellä olevan poistoeron verran alijäämäiseksi. Kunnat ymmärtävät, että tähän liittyy riski, jonka toteutuessa kunnat joutuvat maksamaan poistoeron verran maksuja sairaanhoitopiirille jälkikäteen. Lisäksi edellytyksenä on, että sairaanhoitopiiri nostaa asiakasmaksujaan vuodelle 2018 lain mahdollistamaan maksimiin.

Edellä mainituin perustein kunnat esittävät, että kuntamaksuja ei koroteta vuodelle 2018. "

Kaupunginvaltuuston talousarviolinjaus

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessa 4.9.2017 vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2018-2019 taloussuunnitelman laadinnan keskeisiä periaatteista ja linjauksista sairaanhoitopiirin osalta seuraavaa:

"Kaupunki ilmoittaa Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle edellyttävänsä kuntayhtymän tasaavan kuntamaksujen ylimitoitettua nousua ehdotetusta ja rajaavan nousun vuonna 2018 enintään 1 - 2 prosenttiin. Sairaanhoitopiirin tulee tarkistaa talouden tasapainottamisohjelmaansa loppuvuosina tilaajarenkain lausunnon 25.8.2017 mukaisesti. Tässä täytyy ottaa huomioon myös kuntayhtymän tilinpäätökseen sisältyvä poistoero. Sairaanhoitopiirin tulee korottaa asiakasmaksujaan ja etsiä muitakin keinoja tasapainottaa talouttaan. Jäsenkuntien taloudelliset mahdollisuudet lisärahoitukseen ovat vuosina 2018 - 2019 olemattomat."

Sairaanhoitopiirin yhtymähallituksen 15.8.2017 käsittelemässä kuntamaksujen ennakkolaskelmassa vuoden 2018 kuntamaksuiksi kokonaiskasvu on 4 % ja Forssan kaupungin kasvu 6,83 %. Vaikka kokonaiskasvu on nolla, kaupungin maksuosuus sairaanhoitopiirille kasvaisi taulukon mukaan 2,7 %. Euromääräisesti maksuosuuden kasvu vähenisi 879.000 eurosta 350.283 euroon.
(LJ)

Lisätiedot: talousjohtaja Leena Järvenpää

Kaupunginjohtajan sijainen, talousjohtaja: Kaupunginhallitus

1. toteaa Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle kaupungin lausuntona, että edellä mainituin perustein asiakasmaksuja tulee korottaa ja että maakuntaudistuksen johdosta talouden tasapainotta-

misohjelmaa on tarkoituksenmukaista jatkaa vuoden 2019 loppuun, kuitenkin niin, että kuntamaksuja ei koroteta vuodelle 2018 eikä vuodelle 2019

2. ohjeistaa kuntayhtymän yhtymävaltuustossa ja yhtymähallituksessa olevia kaupungin edustajia toimimaan kaupungin edun mukaisesti niin, että sairaanhoitopiirin asiakasmaksut korotetaan 1.1.2018 alkaen ja niin, että sairaanhoitopiirin vuosien 2018 ja 2019 kuntamaksut eivät nouse vuoden 2017 maksuista.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.